

Huvudman

Härryda kommun
kommun@harryda.se

Ärendet

Tillsyn av grundskola vid Fagerhultsskolan i Härryda kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Härryda kommun att senast den **28 oktober 2022** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Härryda kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Härryda kommun ska vidta följande åtgärder

Utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram

1. Se till att starta en utredning av elevens behov av särskilt stöd i samtliga fall där det anmälts att eleven, trots extra anpassningar, riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Rektorn ska dokumentera för vilka elever sådana anmälningar har inkommit till och med den 30 september 2022 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

2. Se till att rektorn, för varje sådan utredning om behovet av särskilt stöd som avslutas, fattar beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera för vilka elever ett sådant beslut har fattats till och med den 21 oktober 2022. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen)
3. Se till att samtliga elever som har anpassad studiegång har beslut om anpassad studiegång (3 kap. 7 och 12 §§ skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser lärare samt undervisningens innehåll och omfattning, ordningsregler och elevernas inflytande över sin arbetsmiljö samt disciplinära och andra särskilda åtgärder.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2022 inlett en tillsyn av Fagerhultsskolan i Härryda kommun

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Fagerhultsskolan följer gällande bestämmelser om lärare samt undervisningens innehåll och omfattning, utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram, ordningsregler och elevernas inflytande över sin arbetsmiljö samt disciplinära och andra särskilda åtgärder.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer den 18 -20 maj 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. åtgärdsprogram och betygskataloger. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Utredning om behovet av särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare, rektor, elevhälsa och av dokumentstudier framkommer att det finns minst tio elever i årkurserna 6 och 7 som inte når kunskapskraven i flertalet ämnen. Lärarna beskriver att de ger eleverna extra anpassningar vilket bekräftas av rektorn. Lärarna beskriver vidare att de anmäler elever för utredning av behovet av särskilt stöd till elevhälsan och rektor när de bedömer att extra anpassningar inte räcker till för att eleven ska nå kunskapskraven. I samband med anmälan gör lärarna en kartläggning som innehåller elevens och vårdnadshavarens bild av skolsituationen samt en kartläggning av elevens förmågor, kunskaper och funktioner. Några lärare uppger att de har anmält fyra elever till elevhälsan för utredning om behovet av särskilt stöd i oktober 2021, men att de inte har fått någon återkoppling från elevhälsan gällande anmälningarna eller kartläggningarna. Lärarna säger att det finns minst fyra elever som har åtgärder utan att en utredning är gjord eller att beslut om åtgärdsprogram är fattat, bland annat är det två elever som endast är i skolan på förmiddagar. Detta bekräftas av rektorn.

Av intervju med representanter med elevhälsan framkommer att lärarna på skolenheten under innevarande läsår har gjort cirka 40 anmälningar om oro för att elever inte når kunskapskraven. Representanten för elevhälsan säger att de kartläggningar lärarna genomför i samband med anmälan inte ger en heltäckande bild utan att de måste kompletteras med ytterligare samtal, observationer och lektionsbesök i samråd med specialpedagog. Representanten för elevhälsan säger att de arbetar aktivt kring elever med behov av stöd även om utredning inte gjorts eller färdigstälts eller beslut om åtgärdsprogram har fattats. Av intervjuer med elevhälsan och inkomna synpunkter på Skolinspektionens tjänsteanteckning framgår att det på skolenheten finns totalt åtta beslut om att upprätta åtgärdsprogram, varav två i årkurs 6 och två i årkurs 7. Vidare finns två beslut om att upprätta åtgärdsprogram som väntar på att fattas av rektorn. Av svar från rektorn inför tillsynen och i intervju med rektorn framkommer att specialpedagogen på skolenheten dels har delegation på att fatta beslut om åtgärdsprogram och dels ansvarar för att göra utredningar av elevers behov av särskilt stöd. I kompletterande uppgifter från rektorn framkommer att inga beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram har fattats på skolenheten under innevarande läsår.

Av intervjuer med rektor och elevhälsan framkommer att två elever endast går i skolan på förmiddagarna. Det framkommer vidare att vad gäller att ta beslut om anpassad studiegång har det inte fattats något formellt beslut om att förkorta skoldagar. Det har inte heller utarbetats något åtgärdsprogram för de elever som har anpassad studiegång. Skolan har istället en så kallad handlingsplan. Elevhälsan menar att de behöver utreda orsakerna till att eleven har svårt att komma till skolan. De förkortade skoldagarna har för några elever pågått sedan höstterminens start

och förväntas pågå läsåret ut. För en elev har det pågått sedan årsskiftet och förväntas pågå läsåret ut. För de elever som har förkortade skoldagar innebär det att eleverna är på skolan endast på förmiddagarna.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom uppgifter från lärare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 12 §. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan, specialskolan och sameskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. (3 kap. 12 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete när det gäller att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd samt fatta beslut om åtgärdsprogram. Tillsynen visar att det finns elever vars behov har kartlagts men inte utretts

avseende särskilt stöd trots att eleverna har F i flera ämnen eller hög frånvaro. Lärare har anmält elever för utredning om behovet av särskilt stöd utan att elevernas behov av särskilt stöd har utretts sex månader efter en sådan anmälan. I årkurserna 6 och 7 finns sammanlagt fyra åtgärdsprogram upprättade, men antalet elever med F i de flesta ämnena uppgår till minst tio elever. Tillsynen visar även att antalet elever som kan behöva utredas för särskilt stöd är stort och rektorn behöver se till att utredningar av elevers eventuella stödbehov görs i större utsträckning. De cirka 40 elever som lärare har anmält oro kring till elevhälsan har istället för att utredas för eventuellt behov av särskilt stöd getts ytterligare extra anpassningar i ordinarie undervisning. Utan en utredning av elevens stödbehov saknas förutsättningar för rektorn och andra ansvariga vid skolenheten att veta om de insatser som sätts in verkligen är adekvata och motsvarar elevens behov. Om en elevs behov av särskilt stöd inte utreds riskerar eleven att bli utan det särskilda stöd som eleven kan ha behov av och rätt till enligt skollagen. Det innebär även att åtgärdsprogram, där elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses ska framgå, därmed heller inte upprättas för de elever som är i behov av särskilt stöd. Om inget åtgärdsprogram eller beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram fattas av rektorn fräntas också eleven och elevens vårdnadshavare rätten att överklaga sådana beslut.

Skolinspektionens tillsyn visar att det också finns brister i skolans arbete med anpassad studiegång. Vid tillsynen fanns två elever som hade anpassad studiegång utan att rektor fattat något formellt beslut om anpassad studiegång eller något formellt beslut om att förkorta skoldagar. Det har inte heller utarbetats något åtgärdsprogram för alla elever som har anpassad studiegång. Eftersom elever med anpassad studiegång inte har åtgärdsprogram och deras behov av särskilt stöd heller inte har utretts, saknas det grund för att kunna fastslå att förutsättningar föreligger för en anpassad studiegång så som skollagen kräver. Anpassad studiegång är ett mycket ingripande beslut för den enskilde eleven. Det är därför av stor vikt att rektorn säkerställer att undervisningens omfattning inte minskas mer än vad eleven har behov av.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Härryda kommuns verksamhet vid Fagerhultsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller utredning av elevers behov av särskilt stöd, beslut om åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång. Det finns därför skäl att förelägga Härryda kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Lärare samt undervisningens innehåll och omfattning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I genomförda intervjuer och de dokument Skolinspektionen har tagit del av framgår bland annat följande. Eleverna får undervisning av behöriga och legitimerade lärare i den utsträckning det är möjligt med de lärare som finns tillgängliga. Rektorn planerar verksamheten så att eleverna får minst den garanterade undervisningstiden i respektive ämne och stadium. Rektorn och lärarna har metoder för att planera undervisningen så att den följer och omfattar respektive ämnes syfte och centrala innehåll.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller de kraven eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. (2 kap. 13 och 18 §§ skollagen)

Av skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. (10 kap. 5 § skollagen)

Av skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i förordningens bilaga 1. Bilagan anger hur den totala undervisningstiden ska fördelas på ämnen och stadier. (9 kap. 3 § och bilaga 1 skolförordningen)

Av skollagen framgår att en kursplan ska gälla för varje ämne. (10 kap. 8 § skollagen)

I läroplanen för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet finns kursplaner som för varje ämne anger bland annat syfte och centralt innehåll. (Lgr 11, 5. Kursplaner)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Ordningsregler och elevernas inflytande över sin arbetsmiljö

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, lärare och rektor framgår bland annat att skolan har tagit fram ordningsregler. Reglerna har utarbetats och beslutats av rektor. Såväl elever som lärare har haft möjlighet att komma med synpunkter och göra eventuella tillägg eller ändringar. Även vårdnadshavarna har haft möjlighet att ta del av ordningsreglerna och därefter skrivit på.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det ska finnas ordningsregler på skolan som rektorn beslutat om. Ordningsreglerna ska utarbetas under medverkan av eleverna och de ska följas upp. (5 kap. 5 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Disciplinära och andra särskilda åtgärder

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med rektor framgår bland annat att rektor har utfärdat sex skriftliga varningar utifrån två olika händelser som rektor redogör för. Skolan tar reda på orsaken till en elevs ordningsstörande beteende, även i samarbete med socialtjänsten. Samverkan skola socialtjänst, SAMSS, hjälper skolan att samarbeta med vårdnadshavare. Skolan har utrett tre elevers behov av särskilt stöd utifrån elevernas ordningsstörande beteende.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en elev i förskoleklassen eller grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid utredningen ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (5 kap. 9 och 10 §§ skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av beslutfattare Oskar Cliffordson

Utredare Gunilla Feiff har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Matilda Hazard medverkat.